

Nr 744

Av herrar **Grebäck** och **Gustafsson** i Kårby, om utredning angående anläggningar för konsttorkning av vallfoder.

Konsttorkning av vallfoder för framställning av hömjöl och pelleter har förekommit i vårt land sedan 1930-talet. Det framställda fodret har inblandats i svin- och hönsfoder och i viss mån haft karaktären av vitamin- och kraftfoder. På senare år har man gjort försök att framställa ett foder med något grövre struktur än ovannämnda pelleter, som skulle kunna användas som grovfoder till nötkreatur. Den första anläggningen av detta slag uppfördes våren 1965 på Skaraborgs läns hushållningssällskaps försöksgård Viken. I samarbete med lantbrukshögskolan i Ultuna pågår nu försök för att utröna de växtodlings-, maskin- och utfodringstekniska samt ekonomiska förutsättningarna för framställning av s. k. höbriketter.

Det är oss bekant att lantbruksstyrelsen med uppmärksamhet följer dessa försök och utreder hur en konsttorkningsanläggning påverkar driftinriktning och ekonomiskt resultat på de till denna anslutna gårdarna samt hur en dylik anläggning påverkar den allmänna rationaliseringsverksamheten.

Enligt uppgift undersöker lantbruksstyrelsen dessutom i vilken utsträckning det är möjligt att inom ramen för gällande bestämmelser ge statligt stöd för uppförande och drift av dylika anläggningar och om det erfordras ändring av gällande bestämmelser för att eventuellt vidga möjligheterna för dylik stödgivning. Styrelsen avser även att göra en beräkning av medelsbehovet vid en eventuell statlig stödgivning.

Vid den försöksverksamhet som hittills bedrivits både i Sverige och utomlands har framkommit att det är många problem förknippade med konsttorkning av vallfoder för framställning av *grovfoder* till nötkreatur. De höbriketter som för närvarande tillverkas synes icke kunna användas som enda grovfoder. Tillskott av hö, ensilage eller halm erfordras för att få en tillfredsställande vomflora hos idisslarna och undvika fetthaltssänkning hos mjölkkor. De fortsatta försöken kommer därför att inriktas på att utröna, huruvida det är möjligt att framställa en höbrikett eller hövåffla med ingående material av så grov struktur att den kan användas som enda grovfoder. Det kan tänkas att det inte är tekniskt eller ekonomiskt möjligt att gå denna väg, utan att man måste acceptera en brikett med finare struktur och med tillskott av hö, ensilage eller halm.

Det kan även tänkas att man får fram en form av höbriketter eller hövåfflor som djuren synbarligen accepterar och där man inte kan märka några negativa verkningar förrän efter en längre tid. Det kan därför vara

motiverat att avvakta försök som ur denna synpunkt kan anses tillräckligt belysande innan konsttorkning av vallfoder utbygges i större utsträckning.

Det är vidare av en utomordentlig samhällsekonomisk vikt att genom de eventuella positiva effekter konsttorkningen kan ge frågan kan lösas, om höbriketter kan användas som enda grovfoder eller som grovfoder tillsammans med hö och/eller halm. Inte minst med tanke på att en så rationell lösning som möjligt måste eftersträvas för att komma till rätta med jordbrukets vattenföroreningsproblem är det angeläget att de nu pågående undersökningarna och försöken samordnas och att såväl de jordbruks- som samhällsekonomiska problemen görs till föremål för en ingående analys och utredning, så att felinvesteringar i görligaste mån kan undvikas.

Med hänvisning till det anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsam prövning och förslag till åtgärder för en ur teknisk, ekonomisk och fysiologisk riktig lösning av anläggningar för konsttorkning av vallfoder.

Stockholm den 26 januari 1966

Erik Grebäck

Einar Gustafsson
i Kärby
